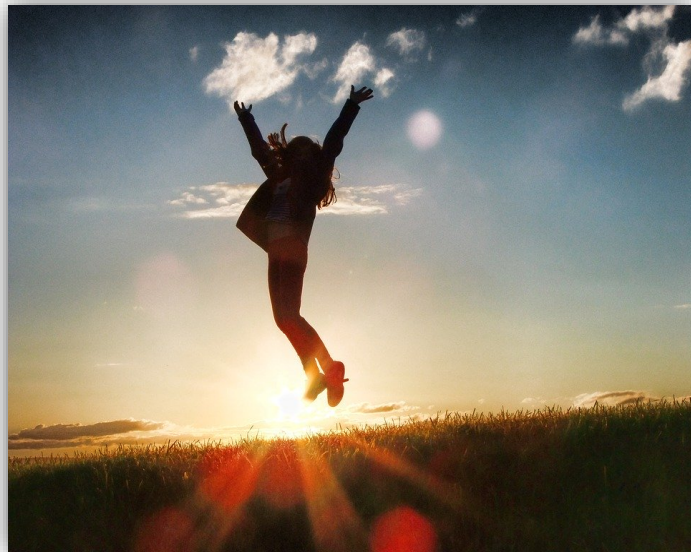

VANAJAVEDEN OPISTO
KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ TAVASTIA

Vapaa sivistystyö Opetussuunnitelman perusteet

Lukuvuoden 2020 -2021 opetuksen suunnittelu

[Vapaana sivistystyönä järjestettävä opetus perustuu lakiin vapaasta sivistystyöstä 21.8.1998/632.]

OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET JA LIITTEET

1.	Yleistä	3
1.1	Oppilaitoksen toiminta-ajatus	3
1.2	Vapaan sivistystyön tehtävä, arvot ja yleiset tavoitteet	3
1.3	Opetuksen järjestäminen vapaana sivistystyönä	3
2.	Opetuksen toteuttaminen	4
2.1	Oppimiskäsitys	4
2.2	Opiskeluympäristö – ja menetelmät	4
2.3	Opetuksen järjestäminen	4
2.4	Opetuksen laatuksiteerit	5
2.5	Kestävä kehitys opetuksessa	5
2.6	Eri kieli- ja kulttuuriryhmien opetus sekä esteetön osallistuminen opintoihin	6
2.7	Arviointi ja todistukset	6
	Liitteet	7
3.	Lukuvuoden 2020 -2021 opetuksen suunnittelu	7
3.1	Opetussuunnittelua ohjaavat tavoitteet vuodelle 2020	7
3.2	Tavoitteet ja mittaristo	8
3.3	Ainealueiden tehtävät ja kehittämisalueet	9
3.4	Kestävän kehityksen toimintasuunnitelma 2020	11
3.5	Lukukaudet ja niiden pituudet 2020 – 2021	13
3.6	Opetusryhmien koot	14
3.7	Kurssin opetussuunnitelman laatiminen	14
3.8	Lukiolaisten ja ammatillisten opiskelijoiden opiskelu Vanajaveden Opistossa	15
3.9	Ainealueiden opetussuunnitelmat	16

OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET

- vapaana sivistystyönä järjestettävän opetuksen Opetussuunnitelman perusteet

1. Yleistä

1.1 Oppilaitoksen toiminta-ajatus

Vanajaveden Opisto järjestää omaehtoista, paikallisesti toteutettavaa koulutusta, joka edistää ihmisen kasvua elinikäisenä oppijana sekä tukee aktiivisuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia.

1.2 Vapaan sivistystyön tehtävä, arvot ja yleiset tavoitteet

Vapaan sivistystyön tehtävänä on edistää ihmisen hyvinvointia ja pärjäämistä muuttuvassa yhteiskunnassa. Se toteuttaa tehtävänsä ihmisen oppimiskykyä, motivaatiota ja sosiaalista vuorovaikutusta hyödyntäen sekä vapaaehtoisuuden periaatetta noudattaen. Vapaalle sivistystyölle on tärkeää ihmisen alueellinen ja sosiaalinen tasa-arvo, demokratia ja ihmisten aktiivisuus yhteiskunnassa, kohtuullisuus ja taloudellisuus, monikulttuurisuus ja suvaitsevuus sekä terveys ja henkinen hyvinvointi. Koulutuskuntayhtymä Tavastian arvot ovat vastuullisuus, vaikuttavuus, kumppanuus ja uskallus, jotka pitävät sisällään vapaalle sivistystyölle keskeisiä arvoja.

Yhteistä vapaalle sivistystyölle on yksilön henkilökohtaisen hyvän elämän - ja sen rinnalla yhteiskunnallisen hyvän - kunnioittaminen. Vapaa sivistystyö toimii formaalin kouluopetuksen ulkopuolella ja se toteuttaa tavoitteisesti etenevää oppimista päämääränään osallistujien sosiaalisten tehtävien hallinta ja persoonallisen kehittymisen jatkuminen. Vapaana sivistystyönä järjestettävä koulutus etsii aiheensa ympäröivästä yhteiskunnasta ja ihmisten tarpeista käsin. Keskeistä on sisältöjen muuttuminen aikojen kuluessa.

1.3 Opetuksen järjestäminen vapaana sivistystyönä

Vanajaveden Opiston toiminnan määrittelyssä on huomioitu Valtioneuvoston, Opetus- ja kulttuuriministeriön ja maakunnankoulutuspoliittiset linjaukset, jäsenkuntien antamat lausunnot sekä opiston laatimat painopistemäärittelyt.

Vapaan sivistystyön opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat Koulutuskuntayhtymä Tavastian laatimaan toiminta- ja taloussuunnitelmaan (TTS). Toiminta- ja taloussuunnitelma sisältää viisi näkökulmaa: 1) Opiskelija 2) Aluevaikuttavuus ja palvelukyky 3) Organisaation toiminta 4) Talous ja puitteet sekä 5) Henkilöstö. Näkökulmien sisältämät asiat ohjaavat opetuksen järjestämistä monelta osin.

2. Opetuksen toteuttaminen

2.1 Oppimiskäsitys

Vähemmän opettamista – enemmän oppimista

Oppimisessa korostuu opiskelijan aktiivinen rooli. Lähtökohtana on oppijan aiemmin omaksutut tiedot, taidot ja oppimisstrategiat, joiden perustalle uusi asia opitaan. Oppimisessa oleellista on myös oppimistilanne ja kulttuuri, jossa se tapahtuu. Vuorovaikutus opiskelijatovereiden sekä opettajan kanssa on tärkeää. Ryhmän merkitys on etenkin motivaation kannalta merkittävä. Opettaja on oppimisen ohjaaja. Hänellä on keskeinen merkitys sekä opiskelijan opiskelutaitojen että -ympäristön kehittämisessä sellaiseksi, että erilaisten opiskelijoiden edistyminen on mahdollista. Tutkiva oppiminen ja toiminnallinen lähestymistapa opittaviin asioihin ovat usein kiinnostava lähtökohta uuden oppimiselle.

2.2 Opiskeluympäristö – ja menetelmät

Oppimisessa vapaa uteliaisuus on tehokkaampaa kuin oppimisen pakko

Hyvä opiskeluympäristö on ilmapiiriltään avoin, myönteinen sekä opiskelijaa rohkaiseva. Ympäristön tulee olla fyysisesti ja psyykkisesti sellainen, että opiskelija pystyy työskentelemään ympäristössä itsenäisesti ja ryhmässä muiden kanssa. Opetuksen suunnittelussa otetaan huomioon ympäröivä yhteiskunta – opetusta voidaan järjestää muuallakin kuin tavanomaisissa luokkaympäristöissä. Opisto pyrkii pitämään opetusvälineistön ajanmukaisena.

Opiskelijoiden yksilöllisyyden ja erilaisuuden vuoksi opetus-, ohjaus- ja opiskelumuotojen tulee olla monipuolisia. Opiskelijoille annetaan välineitä tiedon hankkimiseen ja tuottamiseen sekä tiedon luotettavuuden arviointiin ohjaamalla heitä soveltamaan kullekin tiedon- ja taidonalalle luonteenomaisia tiedon- ja taidon hankkimis- ja tuottamistapoja. Opetuksessa korostetaan yhteistoiminnallisuutta, ongelmalähtöisyyttä, vuorovaikutteisuutta, itseohjautuvuutta sekä tieto- ja muissa verkostoissa toimimista.

2.3 Opetuksen järjestäminen

Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty

Opetus järjestetään iltaisin, viikonloppuisin, intensiivikursseina, monimuoto-opetuksena sekä verkkokursseina. Yleisin toimintamuoto on 1-2 kertaa viikossa kokoontuva ryhmä.

Opiskelijoiden ottaminen

Opiskelijat otetaan pääsääntöisesti ilmoittautumisjärjestyksessä. Jos kurssille osallistuminen edellyttää tiettyä osaamisen tasoa, voidaan tämä taso testata ja opiskelijat otetaan edellytykset täyttävien joukosta ilmoittautumisjärjestyksessä.

Julkinen näyttö

Julkinen näyttö on ikkuna oppimiseen ja kehittymiseen. Se on oppimisen tulosten esittelyä julkisesti. Julkinen näyttö on osa opiston arkea ja kuuluu olennaisena osana monien aineiden opetussisältöihin. Sen avulla myös tuotetaan opiston toiminta-alueelle elämyksiä ja yhteistoimintaa muiden toimijoiden kanssa. Julkisen näytön merkitys opiskelijan opiskeluprosessissa on myös suuri: se lisää luottamusta omaan oppimiseen ja omiin kykyihin, ts. se on myös oppimisen ja edistymisen mittari opiskelijalle. Uuden päätoimitilan myötä keskitytään muutama vuosi toistuvaan vakiotapahtumaan.

2.4 Opetuksen laatukriteerit

Tyytyväiset opiskelijat - sujuvat prosessit

Opiston laadunhallintatyön tarkoituksena on varmistaa opiskelijan positiivinen kokemus opiskelustaan ja kurssilla olosta. Huomiota kiinnitetään mm. seuraaviin laatukriteereihin:

Opintojen saatavuus

- aika, paikka, olosuhteet (tilat yms.) ja hinta

Opetuksen pedagogiset näkökulmat ja valinnat

- Koulutustarpeen arviointi
- Oppija-analyysi
- Opetustavoitteiden asettaminen ja opetussisältöjen valinta
- Opintoryhmän koko: minimi ja maksimi
- Työtavat ja kestävät opetusmenetelmät (keke-näkökulman huomioiminen!)
- Oppimisen ja opetuksen arviointi

Opetuksen hallinnointi

- Opettajien pätevyys tehtäviinsä (tutkinnot ja työpaikan ohjeiden noudattaminen)
- Kurssipäiväkirjojen informatiivisuus, luotettavuus sekä päiväkirjojen palauttamien
- Laskutuksen oikeellisuus ja oikea-aikaisuus
- Opintoneuvonnan saatavuus

2.5 Kestävä kehitys opetuksessa

Oppilaitoksien kestävä kehityksen näkökulmiksi ovat Suomessa valikoituneet ekologinen ja taloudellinen kestävyys sekä sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys. Ekologinen ja taloudellinen kestävyys pitää sisällään kulutuksen säätelyä, vastuullisia hankintoja, tavaroiden kierrätystä, terveyttä ja hyvinvointia lisääviä tekijöitä sekä esimerkiksi viihtyisään työskentely- ja opiskeluympäristöön panostamista. Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys tarkoittaa henkistä hyvinvointia ja turvallisuutta työskennellessä ja opiskellessa. Näkökulma sisältää myös monikulttuurisuuden, kansainvälisyyden ja kulttuuriympäristön sekä -perinteen.

Kestävään ja hyvään elämään tähtäävät toimintatavat käsittävät koko oppilaitoksen toiminnan valituista arvoista lähtien, mutta erityistä huomiota kiinnitetään siihen, että eri ainealueiden opetuksessa huomioidaan kestävä kehitys. OKKA-säätiö on myöntänyt Vanajaveden Opistolle 9.12.2019 kestävän kehityksen sertifikaatin. Opisto toteuttaa vuosittain erilaisia kestäväan kehitykseen tähtääviä toimenpiteitä. Kestävän kehityksen toimintasuunnitelma (Liite) päivitetään vuosittain uuden lukuvuoden kurssitarjonnan suunnittelua ohjaavan Opetussuunnitelman perusteet-asiakirjan päivityksen yhteydessä ja siihen voi lisätä pitkin lukuvuotta uusia kehittämis-kohteita.

2.6 Eri kieli- ja kulttuuriryhmien opetus sekä esteetön osallistuminen opintoihin

Vieraskielisten opetukseen osallistumisen kynnystä madalletaan edelleen lisäämällä opiston www-sivujen vieraskielistä informaatiota. Vuosina 2018-2020 opistossa on meneillään Opetushallituksen tukema kehittämishanke Minos, jonka tavoitteena on kehittää Vanajaveden Opiston toimintaa niin, että se palvelee paremmin myös vieraskielisiä henkilöitä, jotta he löytäisivät opiston kurssit – niin opiskelijoina kuin opettajina. Opiston toimisto palvelee tarvittaessa englannin kielellä.

Esteettömällä osallistumisella tarkoitetaan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen opiskeluympäristön toteuttamista siten, että jokainen voi ominaisuuksistaan riippumatta toimia yhdenvertaisesti muiden kanssa. Esteettömyyden tavoite koskettaa opistossa kaikkia opiskelijoita, mutta varsinkin niitä, joilla on jokin vamma esim. liikuntarajoite tai erilainen kyky oppia. Esteetön opiskeluympäristö liikuntarajoitteisille otetaan huomioon toimitilojen valinnassa ja vuokraamisessa silloin, kun se on mahdollista. Erilaisia oppijoita autetaan soveltuvan ryhmän ja taitotason valinnassa jo ilmoittautumisvaiheessa ja kurssin alkumetreillä (opinto-ohjaus). Joissakin aiheissa on opintotarjontaa erityisryhmille (esim. kuvataiteet).

Taiteen perusopetusta opiskelevalle opiskelijalle on mahdollista laatia henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, mikäli hän ei vammaisuuden, sairauden tai muun näihin verrattavissa olevan syyn vuoksi kykene opiskelemaan kurssin opetussuunnitelman mukaisesti.

2.7 Arviointi ja todistukset

Opettaja arvioi opiskelijan oppimista havainnoimalla ja antamalla palautetta sekä yhdessä opiskelijoiden kanssa kullekin kurssille soveltuvalla tavalla. Myös opiskelija arvioi omaa oppimistaan kurssin aikana. Joissakin ryhmissä arviointityökaluna voi olla portfolio tai oppimispäiväkirja. Opisto arvioi opiskelijoiden pääsemistä opetuksen tavoitteisiin keräämällä kurssipalautetta sähköisesti. Opiskelija voi saada pyynnöstä läsnäolotodistuksen kurssista. Mikäli hän haluaa arvion edistymisestään, sen voi pyytää kurssin opettajalta.

Liitteet

3. Lukuvuoden 2020 -2021 opetuksen suunnittelu

3.1 Opetussuunnittelua ohjaavat tavoitteet vuodelle 2020

1 *Opiskelija*

- opiskelijamäärä kerran laskettuna on 10 400
- kurssilaisten määrän 19 900 (vaos-opetus)
- Keskimääräinen ryhmäkoko 14,4
- kurssipalautteiden keskiarvo 4,4

Toiminnallisena tavoitteena on edelleen asiakaslähtöinen toiminnan ja kurssien suunnittelu (palvelumuotoilun keinoja). Lukuvuonna 2020-21 opetustarjonnassa ja siihen liittyvässä viestinnässä huomioidaan erityisesti erilaisten opintojen työelämää sekä kestävää kehitystä (kestävyysosaamista) tukeva yhteys.

2 *Aluevaikuttavuus ja palvelukyky*

Tavoitteellinen opetustuntien määrä on 33 000. Kurssisuunnittelussa huomioidaan lähipalveluperiaate. Kurssi- ja asiakaspalautejärjestelmää sekä vuosien 2019 ja 2020 kehityshankkeiden tuloksia hyödynnetään suunnittelussa. Vuoden 2020 valtiosuuteen oikeuttava koulutustarjonta jakaantuu seuraavasti:

Ilmaisutaidot	10910 tuntia
Kuvataiteet ja käsityöt	8370 tuntia
Viestintä- ja yhteiskuntataidot	6100 tuntia
Liikunta ja hyvinvointi	<u>7520 tuntia</u>
	32900 tuntia

Lisäksi opisto tuottaa Vanajakoulu Oy:n koulutustarjottimelle täydennyskoulutuksia. Tuntiopettaja voi ehdottaa näitä koulutusaiheita oman ainealueensa vastuuoopettajalle samoin kuin tuoda esiin halukkuutensa toimia kouluttajana työelämän tarpeisiin järjestettävissä koulutuksissa.

3 *Organisaation toiminta*

- kestävän kehityksen näkökulman esiin tuominen opetustarjonnassa ja viestinnässä (Ks. Kohta 3.4 kestävän kehityksen toimintasuunnitelma 2020)
- meneillään olevien kehittämishankkeiden toiminnan ja tuloksien hyödyntäminen perustöissä

Kuntayhtymässä toimivien lukioiden ja ammattiopiston opiskelijat tietyin ehdoin valita opiston kurssitarjonnasta opintoja, jotka hyväksytään osaksi opiskelijan lukio- tai ammatillisia opintoja (ohje kohdassa 3.8). Tutkintoon hyväksytyjen kurssien alennettu hinnoittelu ei koske taiteen perusopetusta, avointa yliopisto-opetusta eikä yksilöopetusta.

4 *Talous ja puitteet*

- valtionosuustuntimäärän alentaminen edellisvuodesta lähemmäksi vuoden 2020 vahvistettujen opetustuntien määrää, tuntimäärää pudotetaan n. 800 tuntia.
- uuden Hellewi-version tehokas käyttöönotto
- avataan kurssien verkkokauppa

Tasapainoinen talous ja kustannustehokas toiminta, positiivinen vuosikate, keskimääräinen ryhmäkoko 14,4. Kiinnitetään huomio kuntayhtymän ulkopuolelta vuokrattavien opetustilojen hintatasoon ja etsitään huokeampia vaihtoehtoja korkean hintatason tiloille. Laadukkaan opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon olemassa olevat resurssit.

5 Henkilöstö

Henkilöstö koulutautuu koulutus suunnitelmien mukaisesti. Oman alan substanssiosaaminen, kestävän kehityksen huomioiminen kurssitoiminnan suunnittelussa sekä kokeilevan työtteen omaksuminen ovat keskeisiä oppimisen kohteita. Hankkeiden tarjoamat mahdollisuudet kehittämiseen käytetään myös hyväksi.

3.2 Tavoitteet ja mittaristo

Mittari	TA 2020	TP 2019	TP 2018	TP 2017
Vaikuttavuus ja palvelukyky				
- opiskelijamäärä	10400	10944	10731	10298
- kurssilaisten määrä	19900	22130	23983	21819
- opiskelijoiden osuus väestöstä	11,8	11,7	11,1	11
- kurssipalautteiden ka	4,4	4,45	4,3	4,4
Kuntien tuntimäärät:				
Hämeenlinna	23544	24519	24704	23763
Hattula	3456	3297	3476	3541
Janakkala	5900	5717	5944	6269
Yhteiset/omarahoitteiset		776	204	280
Organisaation toiminta				
- laatujärjestelmä käytössä	on	on	on	on
Talous				
vaos-tunnit	32900	33549	34328	33573
valtionosuuden laskennall.peruste	25594	25586	26339	25 701
kuntien rahoitusosuus	468111	468111	14,4	13,7
vuosikate	0	-14024	-4181	-17702
Henkilöstö				
päätoimisen henkilöstön määrä	14	15	15	15
tuntiopettajien muodoll. kelpoisuus	32%	32%	32%	31,5%
koulutus suunnitelmat	on	on	on	on

3.3 Ainealueiden tehtävät ja kehittämisalueet

Opetuspalvelut jakaantuvat neljään kokonaisuuteen, jotka ovat

LUOVA ILMAISU

- musiikki, kirjallinen ja näyttämöilmaisu, sirkuskoulu, tanssi, kuvataide, muotoilu ja käsityö

IHMINEN, YHTEISKUNTA JA KULTTUURI

- kielet, tieto- ja viestintäteknikka, yhteiskunnalliset aineet, ihminen ja kulttuuri

LIIKUNTA

Ainealueiden tehtävät ja kehittämisalueet

Luova ilmaisu

Ilmaisuaineiden opetuksen keskeisenä tavoitteena on opiskelijan kokonaisvaltaisen henkisen ja kehollisen hyvinvoinnin ylläpitäminen ja kehittäminen. Ilmaisun kautta opiskelija voi työstää tunne-elämänsä eri puolia, ja ilmaisuaineet tarjoavat myös mahdollisuuden vuorovaikutukseen ja yhteisöllisyyteen. Ilmaisulliset aineet tukevat sosiaalisesti, kulttuurisesti ja ekologisesti kestävästä kehityksestä. Opiskelu rakentaa pohjaa elinikäiselle taiteen ja taitojen harrastamiselle.

Musiikin opetuksessa kehitetään opiskelijoiden musiikillisia taitoja pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti. Opiskelija saa onnistumisen elämyksiä ja nauttii yhteismusisoinnista muiden kanssa. Esiintymisiin valmistautuminen motivoi omaehtoiseen harjoitteluun. Musisoiminen tulee osaksi jokapäiväistä elämää ja rikastuttaa sitä. Kehonhuolto, musiikin tulkinta ja sen liittäminen laajempaan kontekstiin ylläpitää kehollisia ja henkisiä voimavaroja ja lisää taiteeseen liittyvää sivistystä.

Sirkuskoulussa edetään tasolta toiselle (4-17-v.) ja tätä ennen voi aloittaa harjoittelun vauva- ja taaperosirkuksissa. Tanssissa edetään tavoitteellisesti ryhmistä riippuen. Kaikissa ryhmissä ei ole mahdollista tarjota jatkavien kurssien, oppilasmäärien vuoksi, vaan pysytään perustasolla. Sekä vanhemmat lapsen kanssa, että lapset yksinäänkin tunneilla ja esiintymisissä kokevat yhdessä tekemisen, ilmaisun ja liikkumisen ilon. Samoin on aikuisille suunnatuilla kursseilla.

Kirjallisuus- ja kirjoittamisopintojen tavoitteena tutustuttaa sanallisen ilmaisun eri muotoihin ja niistä avautuviin kokemuksiin ja näkemyksiin maailmasta sekä antaa valmiuksia oman kokemuksen ilmaisuun ja jakamiseen luovan sanallisen ilmaisun keinoin.

Kuvataiteen, muotoilun ja käsityön opiskelu luo mahdollisuuksia monipuoliseen, tavoitteelliseen ja kokemukselliseen oppimiseen, joka tähtää persoonalliseen ilmaisuun ja tulkintaan. Tavoitteena on opiskelijoiden visuaalisen ja kulttuurisen yleissivistyksen, havaintokyvyn ja luovuuden vahvistaminen sekä ongelmanratkaisukyvyn kehittyminen. Tavoitteisiin pyritään kulttuuristen ilmiöiden ja merkitysten tutkimisen ja tulkittamisen kautta. Aineiden monimuotoisuuden ja aineidenvälisyyden taustalla vaikuttavat niin kulttuuriperintö kuin mediakulttuurin visuaaliset ja sosiaaliset ilmiötkin. Opetus on vahvasti vuorovaikutukseen perustuvaa ja yksilöllisyyden huomioivaa. Opetuksessa painotetaan oppimisprosessin, ympäristön ja oman toiminnan havainnointia. Opiskelija oppii tekemään valintoja visuaaliset, ekologist, eettiset ja

taloudelliset tekijät huomioon ottaen. Teknisen käsityön ainealueella pilotoidaan verkkoavusteista oppimisen mahdollisuutta.

Lasten taiteen perusopetusta annetaan yleisen oppimäärän mukaan. Opetus on tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää ja sen tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Kuvataidekoulussa vahvistetaan oppilaan omaehtoisen ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja. Opinnot tukevat oppilaiden luovan ajattelun kehittymistä ja vahvistaa identiteetin rakentumista.

Aikuisten taiteen perusopetuksen (musiikki, kuvataide ja käsityö) toimintakäytäntöjä kehitetään opiskelijoita osallistavaan suuntaan ja taiteidenvälisyyteen. Kursseja, käytännön toimintaa ja tapahtumia suunnitellaan joustavasti yhteistyössä koulutuskuntayhtymän sisällä ja verkostoitumalla paikallisten alan toimijoiden kanssa.

Ihminen, yhteiskunta ja kulttuuri

Tämä ainealue edistää osaltaan toiminta-alueemme sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä tarjoamalla sellaisia opetuksen sisältöjä, joiden avulla ihminen pystyy osallistumaan yhteiskuntaan tasavertaisena jäsenenä ja toimimaan nopeasti muuttuvassa, globaalissa, monimediaisessa sekä -kulttuurisessa yhteiskunnassa. Keskeistä on tukea ihmisten kasvua aktiivisiksi toimijoiksi omassa kulttuurissaan ja yhteisössään sekä tukea tuntemuksen kehittymistä muista kulttuureista.

Ihminen, kulttuuri ja yhteiskunta – aineryhmän sisällä Vanajaveden Opisto tarjoaa erilaisia kursseja muun muassa

- eri kielistä
- tieto- ja viestintätekniikoista
- yhteiskunnallisista aiheista
- hyvinvoinnista ja ravinnosta
- kansatieteestä
- matemaattisista ja luonnontieteellisistä aiheista sekä
- sukututkimuksesta

Vuoden 2020 aikana opistossa on meneillään Opetushallituksen tukema kehittämishanke, jonka tavoitteena on aikuisten digitaalisten taitojen vahvistaminen. Hankkeen ohjaus- ja opetustoiminnan piiriin tavoitetaan henkilöitä, joilla on heikot valmiudet selviytyä sähköisen yhteiskunnan asettamista vaatimuksista, jotka ulottuvat elämän useille osa-alueille. Tieto- ja viestintätekniikan opetuksessa pyritään digitaidoista metadigitaitoihin, mikä tarkoittaa digiviidakon selkeyttämistä, tarpeesta lähtevien työkalujen ja ratkaisujen etsimistä sekä osaamisen esteiden poistamista.

Liikunta

Painopisteenä liikunnassa on ennalta ehkäisevä ja terveyttä ylläpitävää toiminta 55+ - ja senioriryhmille sekä ohjaus terveisiin elämäntapoihin ja hyötyliikuntaan, joihin senioriliikunnan ohjaajat on täydennyskoulutettu. Nuoremmille ikäluokille tarjotaan eritasoisia liikuntaryhmiä sekä kiinnitetään huomioita laveaan lajitarjontaan. Liikuntapalvelut viedään lähelle asiakasta, maaseudun kyliin ja eri puolille kantakaupunkia Jaakonkadun kahden liikunta- ja tanssisalin

lisäksi. Näin pyritään vähentämään liikennettä, jolloin ympäristölle aiheutettu rasitus vähenee.

3.4 Kestävän kehityksen toimintasuunnitelma 2020

Opiston ylläpitäjän/opiston arvot ja kestävä kehitys

Arvot tukevat kestävä kehityksen näkökulmia ja teemoja. Taloudellisuuden arvo tukee ekologisuuden ja taloudellisen kestävyden teemaa. Avoimuuden, sivistyksellisen tasa-arvon ja osaamisen arvot tukevat sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyden teemaa.

Vastuullisuus

- Osaaminen
- Turvallisuus
- Taloudellisuus
- Yksilöllisyys
- Suunnitelmallisuus
- Uudistumiskyky
- Kestävä kehitys
- Eettisyys

Vaikuttavuus

- Fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen hyvinvointi
- Elinikäinen oppiminen
- Sivistyksellinen tasa-arvo

Kumppanuus

- Sisäinen asiakkuus
- Oppilaitosyhteistyö

Uskallus

- Opimme uutta ja uudistumme
- Kokeilemme ja kehitämme

Kestävän kehityksen työn perusteet Vanajaveden Opistossa

Ekologinen ja taloudellinen kestävyys	Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys
<ul style="list-style-type: none"> ❖ <i>TTS-mittariston mittauskohteita:</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>opiskelijamäärä/vuosi</i> ○ <i>opiskelijoiden osuus väestöstä %</i> ○ <i>kurssien toteutumisaste</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ <i>Opiston ydintoiminta, vapaa sivistystyö säilyttää sekä uudista paikallisia ja kansallisia kulttuuriarvoja</i>

<ul style="list-style-type: none"> ○ asiakastyytyväisyysmittauksen tulos ○ laatujärjestelmän käyttö ○ tuotetut vaos-tunnit/vuosi ○ ka opetusryhmän koko 	
<p>❖ <i>Tilojen käyttö on tehostettua; tarkka kustannus seuranta ja mahdollisimman paljon yhteiskäyttöä ylläpitäjän Kk Tavastian kanssa</i></p>	<p>❖ <i>Opiston koko koulutustarjonta edistää kansalaisen hyvää elämää. Ainealuejaottelu: Ilmaisutaidot, Visuaaliset aineet, Viestintä- ja yhteiskuntataidot, Liikunta ja hyvinvointi</i></p>
<p>❖ <i>Opetusvälineitä ja kalustoa kierrätetään</i></p>	<p>❖ <i>Opistossa voi opiskella monipuolisin ja joustavin oppimistavoin</i></p>
<p>❖ <i>Päätoimitilojen viihtyvyyteen on panostettu</i></p>	<p>❖ <i>Opisto toimii eri verkostoissa - se säästää resursseja ja rikastuttaa toimintaa ja työn tuloksia</i></p>
<p>❖ <i>Matkustetaan halvinta tapaa käyttäen (julkiset kulkuneuvot) silloin, kun se on mahdollista.</i></p>	<p>❖ <i>Opisto on monikulttuurinen – maahanmuuttajataustaiset opiskelijat rikastuttavat oppilaitoksen ja alueensa kulttuuria</i></p>
<p>❖ <i>Opetus- ja toimistohenkilöstön on mahdollista tehdä etätöitä sovitusti, jos se tehtävän luonteen vuoksi on mahdollista.</i></p>	<p>❖ <i>Opistossa on ajantasaiset</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>työterveyshuollon toimintasuunnitelma</i> ○ <i>pelastussuunnitelma</i> ○ <i>toimintamalli terveydelle haitallisen häirinnän ja epäasiallisen kohtelun hallintaan</i> ○ <i>työkyvyn tukimalli</i>
<p>❖ <i>Tulosteitten ja kopioiden määrää rajoitetaan ja seurataan</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>kannustetaan mm. opetusmateriaalien siirtämistä pilvipalveluihin</i> 	<p>❖ <i>Kuntayhtymän johtamisjärjestelmä tukee ja selkeyttää työntekoa.</i></p>
	<p>❖ <i>Henkilöstön työtyytyväisyyttä mitataan</i></p>
	<p>❖ <i>Työtehtäviä on mahdollista kehittää uuden oppimisen myötä</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>henkilöstön ammattitaitoon ja osaamiseen panostetaan henkilöstökoulutuksin</i>
	<p>❖ <i>Työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen on mahdollista työaikojen joustolla. Ikäjohtamisessa toteutuu osa-aikaeläkkeelle jäämisen mahdollisuus.</i></p>
	<p>❖ <i>Henkilöstön hyvinvointia tuetaan tarjoamalla erilaisia ryhmämuotoisia</i></p>

	<i>harrastusmahdollisuuksia kuntayhtymän tyhy-tarjottimelta. Pidetään vuotuiset pikkujoulut.</i>
	❖ <i>Opisto viestii ja markkinoi toiminnastaan printti- sekä sähköisessä mediassa.</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>myös toimivat palautekanavat lisäävät avoimuutta ja asiakasnäkökulman huomioon ottamista</i>

Kehittämistavoitteet ja niiden toimeenpano 2020

- 5. Tekstiilit Uusiks -tapahtuma syyskuussa
- opistossa järjestettävien tapahtumien kehittämisen kohteena turvallisuusjärjestelyt
- järjestetään asiakasraati kurssiesitteen ja opiston nettisivujen helppolukuisuudesta ja -käyttöisyydestä, kehittämiskohteena kaikkien asiakkaiden parempi palvelu selkokielen avulla
- viestitään selvemmin kestävä kehityksen näkökulmasta ja oppimistavoitteista opiston kurssiesitteessä ja nettisivuilla
- kestävä kehitys tukevien hankkeiden tuotosten/tulosten levittäminen: Osaan-avaimia aikuisten perustaitojen opettamiseen-, Minos-, Kira- ja Arjen digitaidot-hankkeet
- kopioinnin vähentäminen G-rakennuksessa – aloitetaan seuranta
- Siirretään liikuntaopetusta Halliyhtiön tiloista kampukselle S-rakennuksen liikuntasaliin
- luovutaan paperisesta opintoesitteestä koroepidemian vauhdittamana ainakin lukuvuonna 2020-21

3.5 Lukukaudet ja niiden pituudet 2020 – 2021

PITKÄT KURSSIT

Syyslukukausi eri ainealueilla:

Liikunta- ja tanssikurssit: 31.8.-6.12.2020 (12-13 kertaa viikot 36-49)
 Muut pitkät kurssit 7.9.-6.12.2020 (12 kertaa viikot 37-49)

Kevätlukukausi eri ainealueilla

a. jatkavat kurssit:

liikunta- ja tanssikurssit 11.1.-25.4.2021 (13-14 kertaa viikot 2-16)
 Muut kurssit 11.1.-18.4.2021 (12-13 kertaa viikot 2-15)

b. uudet kurssit

alkavat aikaisintaan 19.1.2021

TAITEEN PERUSOPETUS JA AVOIMEN YLIOPISTON OPETUS

Aikataulut sovitaan erikseen. Lukuvuoden pituus taiteen perusopetuksessa on 30 viikkoa.

LOMA-AJAT

Syysloma	vk 42
Talviloma	vk 9
Pääsiäisloma	2.-5.4.2021

3.6 Opetusryhmien koot

Kurssin minimiopiskelijamäärät ovat yleisimmin seuraavat:

Hämeenlinnan kantakaupunki	8
Turenki, Tervakoski, Parola	7
Keskustaajamat:	
Lammi, Kalvola, Hauho, Renko, Tuulos	7
Kaikki pienemmät kylät	7

Minimikoosta voidaan poiketa erikseen rehtorin kanssa sopimalla seuraavista syistä:

- aineen opetus on laadultaan sellaista, että sitä ei voida järjestää kuin pienryhmissä, kurssi maksu on näillä kursseilla isompi
- kyseessä on ainealueen kehittämiseen liittyvä kokeileva kurssi
- kielten pidemmälle ehtineet jatkoryhmät ja muut erikseen sovittavat kurssit, kurssimaksu näillä kursseilla on vastaavasti suurempi

3.7 Kurssin opetussuunnitelman laatiminen

Opetussuunnitelmaa varten tuntiopettaja vie ehdotuksensa kursseiksi suoraan opiston hallinto-ohjelmaan Hellewiin. Ainealueesta vastaavat opettajat antavat tästä tarkemmat ohjeet.

ETÄOPETUKSEN SUUNNITTELUSTA JA TOTEUTUKSESTA

Etäopetuksena toteutettavan kurssin suunnittelussa lähtökohtana on opiskelijan saama opetus-tuntimäärä kuten kokonaan lähiopetuksena pidettävillä kursseillakin on. Etäopetuksessa tärkeää on opettajan ja opiskelijoiden sekä ryhmän jäsenten välinen vuorovaikutus. Etäryhmä-opetuksessakin kerran viikossa kokoontuvien ryhmien kannattaa yleensä kokoontua etänä sovituna aikana, jolloin opettaja voi tavata koko ryhmän samalla antaen heille tehtäviä ja keskustelumahdollisuuden jne. Läsnaolijoiden merkitseminen päiväkirjaan tehdään etäopetuksesakin.

Etäkokoontuminen ja vuorovaikutus opiskelijoiden kanssa onnistuu monin eri tavoin. Tyypillisesti etäopetusta annetaan Teamsin ja Moodlen välityksellä. Vanajaveden Opiston jokaiselle opettajalle onkin nyt luotu tunnus Microsoftin Teamsiin. Kaikki opettajat voivat perustaa Teamsiin omia tiimejä (kurseja), jotka toimivat virtuaalisina luokkahuoneina. Teamsissa voidaan järjestää online opetusta, käydä keskusteluja, jakaa tiedostoja ja opettaja voi antaa palautetta opiskelijoiden työskentelystä.

Teamsista tulee VOP:n opettajille tärkeä työkalu myös siksi, että sieltä tulee löytymään nykyisen opesivun materiaalit. Myös ainealueiden viestintää siirretään Teamsiin. Opettaja voi käyttää opetuksessa Teamsin lisäksi tai vaihtoehtona myös muita digitaalisia työkaluja, jotka hän havaitsee toimiviksi (Zoom, WhatsApp, sähköposti yms.). Tärkeää on kuitenkin huomioida erilaisten alustojen ja työkalujen tietoturvasuhteisuus.

Etäopetuksessa käytettäviä menetelmiä ja opettajan työaika etäopetuksessa

Opetustunteihin voi sisältyä esimerkiksi tehtävänantoa opiskelijoille, online-opetusta (voidaan käyttää myös live-opetus- ja läsnäolo-opetustermejä), opiskelijoiden ohjausta, palautteen antoa ja vastausten arviointia. Etäopetuksen opetustunteihin ei lasketa sen sijaan mukaan kurssin valmisteluun tai suunnitteluun kuuluvaa aikaa kuten ei lähiopetuksessakaan lasketa.

Virkaehtosopimuksen mukaan etäopetuksen ohjaustyöhön luetaan 1,5 tuntia työtä yhtä maksettua oppituntia kohden. Työaika pitää siis sisällään muutakin opettamiseen liittyvää työtä (ks. yllä) kuin online-opetusta ryhmälle. Vuorovaikutuksen opettaja voi jakaa haluamallaan tavalla koko ryhmän yhteisiin hetkiin, pienryhmiin ja/tai kahdenkeskeiseen yhteydenpitoon opiskelijan kanssa. On hyvä huomioida, että etäopetuksella ei lueta opiskelijan itsenäisen työn osuutta. Esimerkkinä tästä olisi tilanne, jossa opettaja antaa kurssin aluksi opiskelijoille usean viikon ajalle etätehtäviä ja kurssin lopussa ottaa tehtävät vastaan ja kommentoi niitä olematta opiskelijoihin säännöllisesti kurssin aikana vuorovaikutuksessa.

3.8 Lukiolaisten ja ammatillisten opiskelijoiden opiskelu Vanajaveden Opistossa

Opiskelija voi osallistua VOPin kurssille osana tutkintokoulutusta niin, että oppilaitos tai opiskelija itse maksaa kurssimaksun.

Oppilaitos maksaa kurssimaksun

- Vastuuopettaja suunnittelee perustutkinto-opiskelijan HOKSiin sellaisen sisällön, ettei AOT pysty järjestämään opetusta ja kurssi on VOPin tarjonnassa
- Opettaja selvittää VOPin opetussuunnitelmasta, että kurssi vastaa sisällöltään tutkinnon perusteita
- Opiskelija ilmoittautuu kurssille

Opiskelija maksaa kurssimaksun

- Opiskelija haluaa osana opintoja opiskella kurssin VOPin tarjonnasta, vaikka AOT pystyy järjestämään opetuksen HOKSin mukaisesti, suunnitelma laaditaan HOKSiin
- Opettaja selvittää VOPin opetussuunnitelmasta, että kurssi vastaa sisällöltään tutkinnon perusteita
- Opiskelija ilmoittautuu kurssille

Kurssimaksu

- Opettaja/osaston yhteyshenkilö lähettää ennen kurssin alkua kootun listan VOPin kursseille osallistuvista opiskelijoista sekä merkinnän siitä, kuka maksaa kurssimaksun (oppilaitos vai opiskelija). Lista lähetetään osoitteeseen vop.toimisto@kktavastia.fi.
- VOP laskuttaa 50 % kurssimaksusta. Ilman listan lähettämistä kurssimaksu on normaalihintainen.
- Alennus ei koske liikunta- ja hyvinvointi- eikä tanssikursseja

3.9 Ainealueiden opetussuunnitelmat

Kysy ainealueesi vastaavalta opettajalta opsia.